

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Dato: 3. juli 2006
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-730-0335
Dok.: PFN40303

UDKAST

til

Forslag

til

Lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf mv.
og lov om Det Centrale Dna-profil-register
(Behandlingsgaranti for indsatte stofmisbrugere, undersøgelse af indsatte personer, kundgørelse
af fængselsforskrifter, videregivelse af oplysninger fra Det Centrale Dna-profil-register mv.)

§ 1

I straffuldbyrdelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 207 af 18. marts 2005, som senest ændret ved § 7 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 18, stk. 3, 1. pkt., og stk. 4, 2. pkt., indsættes efter ”§ 106,”: ” stk. 1,”
2. Efter § 45 indsættes:

”Behandling

§ 45 a. En indsat har ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre vedkommende forventes løsladt inden for 3 måneder.

Stk. 2. Behandling mod stofmisbrug skal så vidt muligt iværksættes senest 14 dage efter, at den indsatte har fremsat begæring herom over for kriminalforsorgen.”

3. § 60, stk. 5, 1. pkt., affattes således:

”Undersøgelse, der indebærer afklædning, må kun foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte.”

4. Efter § 123 indsættes:

”Kapitel 22 a
Kundgørelse

§ 123 a. Regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, som fastsættes af institutionens leder, indføres ikke i Lovtidende.

Stk. 2. Oplysning om indholdet af reglerne fås ved henvendelse til vedkommende institution. Indsatte i kriminalforsorgens institutioner skal have adgang til at låne eller gennemse et eksemplar af reglerne.”

§ 2

I lov nr. 434 af 31. maj 2000 om Det Centrale Dna-profil-register, som ændret ved lov nr. 369 af 24. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 5, *stk. 1*, indsættes efter nr. 1 som nyt nr.:

”2) den kompetente retshåndhævende myndighed i en medlemsstat i Den Europæiske Union til brug for en kriminalefterforskning eller kriminalefterretningsoperation,”

Nr. 2-4 bliver herefter nr. 3-5.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 2007, jf. dog *stk. 2* og *3*.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af § 1, nr. 4.

Stk. 3. Lovens § 2 træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 4

Stk. 1. § 1 gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Stk. 2. § 2 gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Behandling af indsatte stofmisbrugere	5
2.1. Gældende ret	5
2.1.1. Behandlingsgaranti i lov om social service	5
2.1.2. Behandling af indsatte	6
2.2. Statspuljeforliget for 2006.....	7
2.3. Justitsministeriets overvejelser	8
3. Undersøgelse af indsatte personer	10
3.1. Gældende ret	10
3.2. Europarådets rekommandation om europæiske fængselsregler	13
3.3. Justitsministeriets overvejelser	14
4. Kundgørelse af visse regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner	15
4.1. Gældende ret	15
4.2. Ændring af lovtidendeloven	15
4.3. Justitsministeriets overvejelser	16
5. Videregivelse af oplysninger fra Det Centrale Dna-profilregister til EU-lande	17
5.1. Rameafgørelse om forenkling af udvekslingen af oplysninger og efterretninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder	17
5.1.1. Baggrund og formål	17
5.1.2. Pligt til videregivelse af eksisterende oplysninger og efterretninger	18
5.1.3. Databeskyttelse og fortrolighed	21
5.2. Gældende ret	21
5.3. Justitsministeriets overvejelser	22
6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.	24
7. Høring	25

1. Indledning

Som et led i satspuljeforliget for 2006 er det besluttet, at der skal sikres en behandlingsgaranti til stofmisbrugere i kriminalforsorgens institutioner, som skønnes egnede og motiverede til behandling. Lovforslaget har bl.a. til hensigt at udmønte denne beslutning, således at indsatte, der opfylder de nævnte kriterier, er garanteret behandling mod deres stofmisbrug. Forslaget er et led i den samlede indsats for, at fængslerne skal holdes fri for ulovlige stoffer.

Der foreslås endvidere en ændring af straffuldbyrdelsesloven, der er nødvendig for at sikre Danmarks efterlevelse af Europarådets Ministerkomité's rekommandation REC(2006)2 om europæiske fængselsregler. Rekommandationen anbefaler bl.a., at undersøgelse af en indsat ikke må foretages af personale af et andet køn end den indsatte. Danmarks efterlevelse af denne anbefaling kræver en ændring af straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 5, hvorefter undersøgelse af en indsat, der indebærer afklædning, undtagelsesvis kan foretages og overværes af personer af andet køn end den indsatte.

Med lovforslaget lægges der endvidere op til, at regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, som fastsættes af institutionens leder, fortsat kan undtages fra kundgørelse i Lovtidende. Oplysning om indholdet af reglerne kan i stedet fås ved henvendelse til vedkommende institution, og de indsatte skal have adgang til at låne eller gennemse et eksemplar af reglerne. Baggrunden for dette forslag er, at der med lov nr. 305 af 19. april 2006 om ændring af lov om udgivelse af en Lovtidende og en Ministerialtidende (Lovtidende i elektronisk form) sker en ophævelse af det hidtidige retlige grundlag for at undtage fra kundgørelse i Lovtidende.

Endelig foreslås der indsat en ny bestemmelse i lov om Det Centrale Dna-profil-register om videregivelse af oplysninger fra registeret til retshåndhævende myndigheder i andre EU-lande. Dette forslag er en konsekvens af EU's rammeafgørelse om forenkling af udvekslingen af oplysninger og efterretninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, navnlig med hensyn til alvorlige lovovertrædelser, herunder terrorhandlinger. Rammeafgørelsen medfører en pligt for medlemsstaterne til at sikre, at der i national lovgivning ikke opstilles strengere betingelser for videregivelse af oplysninger og efterretninger til andre medlemsstaters retshåndhævende myndigheder, end hvad der gælder for videregivelse til tilsvarende nationale myndigheder. Da det kan give anledning til tvivl, om den gældende lov opfylder denne forpligtelse, foreslås der indsat en ny bestemmelse om adgangen til at videregive oplysninger fra Det Centrale Dna-profilregister til retshåndhævende myndigheder i andre medlemsstater.

Med vedtagelse af sidstnævnte del af lovforslaget giver Folketinget sit samtykke efter grundlovens § 19, stk. 1, til, at Danmark kan medvirke til at vedtage det udkast til den omhandlede EU-rammeafgørelse, som der blev opnået politisk enighed om i Rådet i 2005.

2. Behandling af indsatte stofmisbrugere

2.1. Gældende ret

Indsatte stofmisbrugere er ikke omfattet af den behandlingsgaranti, der følger af lov om social service § 85, jf. pkt. 2.1.1 nedenfor. Det er imidlertid som et led i udmøntningen af satspuljeforliget for 2006 aftalt, at behandlingsgarantien også skal omfatte indsatte stofmisbrugere, jf. pkt. 2.1.3 nedenfor.

Indsatte alkoholmisbrugere er omfattet af den almindelige behandlingsgaranti, der følger af § 16, stk. 5, i sygehusloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 28. august 2003 med senere ændringer. Garantien indebærer, at alkoholbehandling skal iværksættes senest 14 dage efter, at vedkommende har henvendt sig med ønske om at komme i behandling. Inden for kriminalforsorgen er der tilbud om alkoholbehandling på udvalgte lukkede og åbne fængsler, som modtager indsatte fra hele landet.

2.1.1. Behandlingsgaranti for stofmisbrugere i lov om social service

Efter lov om social service § 85 skal amtskommunen sørge for tilbud om behandling af stofmisbrugere. Tilbudet skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen til amtskommunen.

En person, der er visiteret til behandling, kan vælge at blive behandlet i et andet offentligt behandlingstilbud eller godkendt privat behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, der er visiteret af amtskommunen. Anvendes denne mulighed, kan fristen for iværksættelse af tilbud om behandling fraviges.

Om indholdet af behandlingen mod stofmisbrug fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, jf. Folketingstidende 2002-2003, Tillæg A, side 832 ff., at den sociale behandling efter servicelovens § 85 forudsætter en socialpædagogisk eller psykologisk funderet indsats i et forløb, som fastlægges i forbindelse med en handleplan, så vidt muligt i samarbejde med brugeren og eventuelt pårørende. Behandlingen beror på motivation og frivillighed. Den sociale behandling, der ofte vil foregå parallelt med eller i forlængelse af en lægelig behandling, f.eks. psykiatrisk eller medicinsk, vil afhængig af bl.a. årsagen til funktionsnedsættelsen kunne have store variationer og forskellige grader af intensitet. Behandling efter servicelovens § 85 hviler således på en beslutning om et individuelt forløb i overensstemmelse med en udarbejdet behandlingsplan.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at indsatte i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse ikke er omfattet af behandlingsgarantien efter lov om social service.

Bestemmelsen i § 85 i lov om social service erstattes den 1. januar 2007 af § 101 i lov om social service, jf. lov nr. 573 af 24. juni 2005. Ændringen indebærer som følge af kommunalreformen, at amtskommunernes opgaver som led i behandlingsgarantien overtages af kommunerne.

2.1.2. Behandling af indsatte stofmisbrugere

Der er i dag mulighed for at behandle indsatte stofmisbrugere, uden at de pågældende dog er omfattet af en behandlingsgaranti, jf. pkt. 2.1 ovenfor. Det kan ske i både fængsler, kriminalforsorgens øvrige institutioner og institutioner uden for kriminalforsorgen.

Inden for kriminalforsorgens institutioner er der bl.a. tilbud om behandling mod stofmisbrug på udvalgte lukkede og åbne fængsler, som modtager indsatte fra hele landet. Disse behandlingstilbud skal ses som et supplement til den behandling, som tilbydes i det almindelige behandlingssystem uden for kriminalforsorgen. Udgangspunktet er således, at de dømte så vidt muligt skal benytte samfundets almindelige behandlingstilbud, f.eks. ved alternativ afsoning i medfør af § 78 i straffuldbyrdelsesloven.

Efter sidstnævnte bestemmelse kan det bl.a. med henblik på en behandling mod stofmisbrug uden for kriminalforsorgens institutioner bestemmes, at en dømt midlertidigt eller for hele eller resten af straffetiden anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution, når (1) den dømte har behov for særlig behandling eller pleje, som i væsentlig grad kan tilgodeses i den pågældende institution mv., (2) der på grund af den dømtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder er særlige grunde til ikke at anbringe eller beholde den dømte i fængsel eller arresthus, og (3) afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for fængsel og arresthus. Alle 3 betingelser skal være opfyldt, for at der kan ske anbringelse uden for kriminalforsorgen.

Justitsministeren har i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 5, fastsat regler om anbringelse af dømte i institution mv. uden for fængsel eller arresthus, jf. bekendtgørelse nr. 571 af 5. juli 2002 om anbringelse af dømte i institution m.v. uden for fængsel eller arresthus (§ 78-bekendtgørelsen). Endvidere har kriminalforsorgen udstedt cirkulære nr. 94 af 16. marts 2001 om anbringelse af dømte i institution m.v. uden for fængsel eller arresthus (§ 78-cirkulæret) og vejledning nr. 68 af 5. juli 2002 om anbringelse af dømte i institution m.v. uden for fængsel eller arresthus (§ 78-vejledningen).

Det fremgår af § 78-bekendtgørelsens § 2, at anbringelse som altovervejende hovedregel forudsætter samtykke fra den dømte. For institutioner uden for kriminalforsorgen er det endvidere en forudsætning, at institutionen er villig til at modtage den dømte, og at der foreligger et betalings-tilsagn fra en kommune, jf. § 78-bekendtgørelsens §§ 3 og 4.

I § 78-vejledningens pkt. 17, litra a, nævnes behandling mod misbrug af narkotika eller alkohol som eksempel på forhold, der kan begrunde anbringelse i institution mv. uden for fængsel eller arresthus. Det fremgår dog samtidig af vejledningens pkt. 16, at det er en forudsætning for an-

bringelse mv. uden for fængsel, at afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for fængsel eller arresthus. Sådanne hensyn vil kunne foreligge på grund af kriminalitetens art, den dømtes farlighed og lignende, men også på grund af erfaringerne fra tidligere institutionsophold, hvis den dømte har optrådt voldeligt, er undvejet eller på anden måde har dokumenteret, at afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod en ny anbringelse i institutionen.

2.2. Satspuljeforliget for 2006

Som et led i udmøntningen af satspuljeforliget for 2006 har satspuljepartierne (V, S, DF, KF, RV og SF) indgået en aftale om udmøntning af satspuljen for 2006 på narkotikaområdet, der har til formål at intensivere indsatsen mod narkotikamisbruget. Intensiveringen af indsatsen skal ske bredt, herunder i forhold til stofmisbrugere i fængslerne. Det er således aftalt, at der skal sikres en behandlingsgaranti til stofmisbrugere i kriminalforsorgens institutioner, som skønnes egnede og motiverede til behandling med en uafbrudt afsoningsperiode på over 3 måneder.

Det fremgår af aftalen, at dens overordnede formål er at udstede en behandlingsgaranti for stofmisbrugere i kriminalforsorgens institutioner i lighed med den behandlingsgaranti, som gælder i det øvrige samfund. Indsatsen er et led i den samlede indsats for, at fængslerne skal holdes fri for ulovlige stoffer.

I aftalen er det besluttet, at der skal etableres en behandlingsafdeling på Statsfængslet i Møgelkær for begge køn, hvor behandlingen primært vil være målrettet misbrugere af opioider (heroin mv.), og at der skal etableres en afdeling på Statsfængslet ved Søbysøgård, som vil tilbyde behandling for misbrug af centralstimulerende midler (f.eks. amfetamin og kokain) for afsonere i åbne fængsler.

Det er endvidere besluttet, at der skal indgås kontrakt med en ekstern samarbejdspartner i alle fængslerne med henblik på hashmisbrugsbehandling via opsøgende arbejde samt med henblik på at forestå individuel behandling af metadonbrugere. Endvidere skal der indgås kontrakt med en ekstern samarbejdspartner med henblik på en særlig indsats i Statsfængslet i Ringe i forhold til misbrugende kvinder i og uden for substitutionsbehandling (dvs. en medicinsk behandling, hvor misbrugsstoffet erstattes med et lægeligt ordineret stof).

Aftalen indebærer desuden, at der etableres en barak, hvor der skal være beskæftigelse for de indsatte på afdelingen Halvøen på Statsfængslet i Vridsløselille. Indsatte, som er placeret på denne afdeling, har været gennem et egentligt behandlingsforløb inden anbringelsen på afdelingen, og det er derfor afgørende for behandlingen af netop denne målgruppe, at der tilbydes meningsfuld beskæftigelse.

Endelig oprettes der som led i aftalen en stoffri afdeling i Statsfængslet i Jyderup, som – ud over at være et tilbud til indsatte uden misbrug – skal fungere som en afdeling for indsatte med længere domme, som har gennemgået et behandlingsforløb på en behandlingsafdeling. Der skal indgås kontrakt med en ekstern samarbejdspartner om den behandlingsmæssige opfølgning.

Varetægtsarrestanter er ifølge satspuljeforliget ikke omfattet af behandlingsgarantien. Som led i satspuljeforliget for 2004 er der imidlertid igangsat såkaldte forbehandlingsprojekter i en række arresthuse. Det anbefales i satspuljeforliget, at disse forbehandlingsprojekter iværksættes i alle landets arresthuse, og at der indgås kontrakt med de kommunale behandlingscentre med henblik på forbehandling og behandling af metadonbrugere i arresthusene.

2.3. Lovforslagets udformning

Det fremgår af aftalen om udmøntning af satspuljeforliget for 2006, at der skal sikres en behandlingsgaranti – i lighed med den behandlingsgaranti, som gælder i det øvrige samfund – til stofmisbrugere i kriminalforsorgens institutioner, som skønnes egnede og motiverede til behandling med en uafbrudt afsoningsperiode på over 3 måneder.

En sådan behandlingsgaranti for indsatte i kriminalforsorgens institutioner vil i sagens natur ikke kunne være udformet identisk med den behandlingsgaranti, som gælder i det øvrige samfund. En indsat vil f.eks. ikke frit kunne vælge et andet behandlingstilbud end det, kriminalforsorgen kan anvise.

Det foreslås i overensstemmelse med satspuljeforliget, at garantien af hensyn til misbrugsbehandlingens afvikling kun gælder for indsatte, som tilkendegiver et ønske om behandling mindst 3 måneder før vedkommendes forventede løsladelse. Varetægtsarrestanter vil ikke være omfattet af behandlingsgarantien.

En behandlingsgaranti for indsatte i kriminalforsorgens institutioner vil inden for de anførte rammer indebære, at en indsat, som skønnes egnet og motiveret til behandling for sit stofmisbrug, er garanteret behandling. Indholdet af behandlingen mod stofmisbrug vil svare til den behandling, som amtskommunerne (pr. 1. januar 2007 kommunerne) skal tilbyde efter servicelovens § 85. Der henvises til afsnit 2.1.1 ovenfor.

Det foreslås, at behandling mod stofmisbrug så vidt muligt skal iværksættes senest 14 dage efter, at den indsatte har fremsat begæring herom over for kriminalforsorgen. Hermed er det således forudsat, at fristen på 14 dage i særlige tilfælde kan overskrides. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor der til brug for en vurdering af den indsattes egnethed og motivation skal indhentes oplysninger om tidligere behandlinger mv. Endvidere kan der i sagens natur ses bort fra fristen på 14 dage,

hvis det er den indsatte egne forhold, herunder udeblivelse fra aftalte samtaler, der giver anledning til, at behandlingen ikke kan iværksættes.

Det vil – som det også er tilfældet i dag – normalt være ansatte på den institution, hvor den indsatte er anbragt, eller hvor behandlingstilbuddet udbydes, der i praksis skal vurdere, om den indsatte er egnet og motiveret til behandling for sit stofmisbrug.

Kriminalforsorgen bestemmer, hvilket behandlingstilbud den indsatte skal visiteres til. Den indsatte har således ikke mulighed for frit at vælge mellem fængslernes behandlingsafdelinger eller behandlingstilbud uden for kriminalforsorgen.

Det forudsættes, at behandlingstilbudene i kriminalforsorgens institutioner forbeholdes de indsatte, der ikke kan visiteres til misbrugsbehandling på en institution uden for kriminalforsorgen i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 78. Det vil i praksis indebære, at misbrugsbehandling i kriminalforsorgens institutioner forbeholdes de indsatte, hvor afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for et fængsel.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

3. Undersøgelse af indsatte personer

3.1. Gældende ret

Straffuldbyrdelseslovens § 60 indeholder bestemmelser om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum. Ved bekendtgørelse nr. 826 af 26. juli 2004 om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelsesbekendtgørelsen) er der med hjemmel i lovens § 60, stk. 9, fastsat nærmere regler om sådanne undersøgelser. Herudover indeholder kriminalforsorgens vejledning nr. 68 af 19. juli 2004 (undersøgelsesvejledningen) nærmere vejledning om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner.

I det følgende gennemgås navnlig de bestemmelser om undersøgelse af den indsatte person, der har betydning for spørgsmålet om adgangen til at lade sådanne undersøgelser foretage og overvære af personer af andet køn end den indsatte.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 1, kan institutionen undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes, eller at sikkerhedsmæssige hensyn iagttages. Undersøgelse kan navnlig foretages, (1) når den indsatte indsættes i institutionen, (2) hvis den

indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter, (3) før og efter besøg eller (4) før og efter fravær fra institutionen eller opholdsafdelingen.

Efter undersøgelsesbekendtgørelsens § 7, stk. 1, skal der deltage mindst 2 ansatte ved undersøgelser af indsatte person og opholdsrum. Hvis særlige omstændigheder gør det nødvendigt, kan en undersøgelse dog gennemføres af en enkelt ansat.

Herudover kan institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsatte person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter, jf. straffuldbydelseslovens § 60, stk. 2. En sådan nærmere undersøgelse omfatter efter bestemmelsens forarbejder indgreb, hvor beføling af legemet er et led i selve undersøgelsen. Dette kan bl.a. være ydre undersøgelser, der består i beføling af legemets overflade, f.eks. for at finde kapsler skjult under huden, udtagelse af blodprøver og ultralyd- og røngtenundersøgelser. Omfattet er også undersøgelse af legemets hulrum og andre undersøgelser af legemets indre, f.eks. rektoskopi og gynækologisk undersøgelse. Der henvises til Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, side 3787.

Undersøgelse må efter straffuldbydelseslovens § 60, stk. 3, ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb. Endvidere skal undersøgelse foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, jf. straffuldbydelseslovens § 60, stk. 4. Ved undersøgelser, der indebærer afklædning, kan dette ifølge undersøgelsesvejledningens pkt. 5 bl.a. ske ved, at den pågældende opfordres til selv at tage tøjet af.

Efter straffuldbydelseslovens § 60, stk. 5, må undersøgelse, der indebærer afklædning, kun undtagelsesvist foretages og overværes af personer af andet køn end den indsatte. Dette gælder dog ikke, hvis undersøgelsen skal foretages af sundhedspersonale.

Om baggrunden for bestemmelsen henvises til Straffelovrådets betænkning nr. 1355/1998, side 247, hvoraf det fremgår, at Straffelovrådet – ligesom rådets arbejdsgruppe vedrørende en lov om fuldbyrdelse af straf mv. i betænkning nr. 1181/1989 om en lov om fuldbyrdelse af straf mv., bind I, side 218 f. – ville foretrække, at der i straffuldbydelsesloven kunne optages en regel, hvorefter undersøgelse af den indsatte person kun måtte foretages af personer af samme køn som den undersøgte, medmindre der var tale om en rent overfladisk undersøgelse af den indsatte tøj. Straffelovrådet noterede sig imidlertid, at fordelingen af mandligt og kvindeligt opsynspersonale ville vanskeliggøre gennemførelsen af en sådan ordning i praksis, således som det også fremgår af den nævnte arbejdsgruppes betænkning. Reglen ville efter rådets opfattelse derfor kunne få den utilsigtede virkning, at kvindelige indsatte, der ønskedes undersøgt, måtte hensæt-

tes i énrum i en ofte længere periode, før undersøgelsen kunne gennemføres. Straffelovrådet kunne på den baggrund tilslutte sig, at der i arbejdsgruppens betænkning ikke var stillet forslag om en sådan regel, og kunne samtidig tiltræde arbejdsgruppens forslag om, at undersøgelse, der indebærer afklædning, så vidt muligt kun må foretages af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale.

Det fremgår af bemærkningerne til det fremsatte lovforslag, at Justitsministeriet med enkelte ændringer kunne tiltræde Straffelovrådets udkast til bestemmelse om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum. Justitsministeriet fandt i lighed med Straffelovrådet og rådets arbejdsgruppe, at undersøgelse af den indsatte person – bortset fra overfladisk undersøgelse af den pågældendes tøj – ideelt set kun burde foretages af personer af samme køn som den indsatte eller af sundhedspersonale, men ministeriet var enig i det af Straffelovrådet anførte om vanskelighederne ved at gennemføre en sådan regel i praksis. Justitsministeriet fandt imidlertid, at det burde præciseres i lovteksten, at undersøgelse af den indsatte person, der indebærer afklædning, kun undtagelsesvis bør foretages eller overværes af personer af andet køn end den pågældende, medmindre der er tale om sundhedspersonale. Der henvises til Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, sp. 3709. Den nugældende bestemmelse i straffuldbydelseslovens § 60, stk. 5, er affattet i overensstemmelse med Justitsministeriets overvejelser.

I undersøgelsesvejledningens pkt. 6 er det med henvisning til de nævnte forarbejder anført, at undersøgelse ved en person af andet køn end den indsatte f.eks. vil kunne ske i tilfælde, hvor den kønsmæssige fordeling af personalet i den enkelte institution betyder, at overholdelse af reglen i § 60, stk. 5, vil medføre, at den indsatte må udelukkes fra fællesskab i en længere periode, indtil undersøgelsen kan foretages. Det forudsættes i den forbindelse, at der tages vidtgående hensyn til den indsatte egne ønsker. Foretrækker en indsat således at være udelukket fra fællesskab i længere tid som forudsætning for visitation ved personale af samme køn som den indsatte, bør den indsatte ønske respekteres, medmindre dette i særlige tilfælde ikke findes forsvarligt af sikkerheds- eller ordensmæssige grunde eller af hensyn til muligheden for at forhindre selvmord eller anden selvbeskadigelse.

Endvidere skal der efter undersøgelsesbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 2, gøres notat om undersøgelser, som indebærer afklædning, og som undtagelsesvis foretages eller overværes af personer af andet køn end den indsatte.

Kravet om, at undersøgelse, der indebærer afklædning, kun undtagelsesvis må foretages og overværes af personer af andet køn end den indsatte, gælder som nævnt ikke for sundhedspersonale, jf. straffuldbydelseslovens § 60, stk. 5, 2. pkt. Undersøgelse, som skal forestås af sundhedspersonale, og som indebærer afklædning, vil således kunne foretages og overværes af en til fængslet knyttet læge eller sygeplejerske, også selv om den pågældende er af andet køn end den indsatte.

En nærmere undersøgelse af den indsatte person i medfør af § 60, stk. 2, må kun foretages under medvirken af en læge, jf. § 60, stk. 6. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den indsatte tilstand er lægeligt forsvarligt.

3.2. Europarådets rekommandation om europæiske fængselsregler

Europarådets Ministerkomité vedtog den 12. februar 1987 rekommandation nr. R (87) 3 om europæiske fængselsregler. Rekommandationen, der ikke var retligt bindende for medlemsstaterne, indeholdt ingen særlige bestemmelser om undersøgelse af den indsatte person.

Den 11. januar 2006 vedtog Europarådets Ministerkomité rekommandation REC(2006)2 om europæiske fængselsregler. Rekommandationen, der erstatter rekommandation nr. R (87) 3, er ikke retligt bindende for medlemsstaterne. Rekommandationen ledsages af et forklarende memorandum.

Spørgsmålet om undersøgelse af den indsatte person er behandlet i de nye europæiske fængselsregler. Efter artikel 54, stk. 1, skal der således fastsættes detaljerede procedurer, som personalet skal følge ved undersøgelse af (a) alle steder, hvor indsatte opholder sig, arbejder og samles, (b) de indsatte, (c) besøgende og deres ejendele og (d) personalet.

De tilfælde, hvor sådanne undersøgelser må anses for nødvendige, skal ifølge artikel 54, stk. 2, fastlægges i national lovgivning.

Efter artikel 54, stk. 3, skal personalet være uddannet i at foretage de pågældende undersøgelser, således at eventuelle flugtforsøg og forsøg på at skjule ulovligt opbevarede effekter opdages og forebygges med respekt af de undersøgte værdighed og ejendele.

Undersøgelserproceduren må efter artikel 54, stk. 4, ikke virke ydmygende for de pågældende.

Efter artikel 54, stk. 5, må undersøgelsen kun foretages af personale af samme køn som den undersøgte.

I det forklarende memorandum er der som baggrund for denne bestemmelse henvist til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis om undersøgelser, der indebærer afklædning ("*strip search*").

I rekommandationen anlægges der endvidere en generel sondring mellem på den ene side fængslets almindelige personale ("*staff*") og på den anden side det til fængslet knyttede lægepersonale ("*medical practitioners*") og sundhedspersonale ("*qualified nurses*").

Bestemmelsen i artikel 54, stk. 5, må på den baggrund efter Justitsministeriets opfattelse antages kun at omfatte undersøgelser af den indsatte, som indebærer afklædning, og som foretages af fængslets almindelige personale og ikke af læge- eller andet sundhedspersonale.

Efter artikel 54, stk. 6, må indre fysisk undersøgelse af den pågældendes person ikke gennemføres af fængselspersonale. Undersøgelser af intim karakter må efter artikel 54, stk. 7, kun foretages af en læge.

3.3. Lovforslagets udformning

De nye europæiske fængselsregler giver anledning til overvejelser om ændring af straffuldbyrdeslovens § 60, stk. 5.

Bestemmelsen i artikel 54, stk. 5, indebærer således, at de heraf omhandlede undersøgelser kun må foretages af personale af samme køn som den undersøgte selv. Der er tale om et absolut krav, der efter bestemmelsens formulering ikke kan fraviges.

Danmarks efterlevelse af anbefalingerne i de nye europæiske fængselsregler forudsætter derfor, at straffuldbyrdeslovens § 60, stk. 5, 1. pkt., ændres således, at de heraf omfattede undersøgelser (uden undtagelse) kun må foretages af personer af samme køn som den indsatte. Som følge heraf foreslås det, at det ikke længere skal være muligt undtagelsesvis at lade en person af andet køn foretage og overvære undersøgelser, der indebærer afklædning, heller ikke i tilfælde, hvor den indsatte måtte give udtryk for at være indforstået med det.

Kravet om, at undersøgelser skal foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte, kan på grund af den kønsmæssige fordeling af personalet i den enkelte institution betyde, at en undersøgelse ikke altid vil kunne ske straks. Afhængigt af undersøgelsens formål kan det i så fald være nødvendigt at udelukke den indsatte fra fællesskab, indtil personale af samme køn som den indsatte er kommet til stede. Med henblik på i videst muligt omfang at undgå tilfælde af denne karakter forudsættes det, at den enkelte institution ved tilrettelæggelsen af vagtplaner mv. er særligt opmærksom på, at det ikke længere er muligt at fravige kravet om, at undersøgelser skal foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte.

Forslaget vedrører ikke sundhedspersonales undersøgelser. Efter Justitsministeriets opfattelse bør den nugældende særlige bestemmelse i § 60, stk. 5, 2. pkt., om sundhedspersonale således videreføres. Bestemmelsen indebærer, at der for sundhedspersonales undersøgelser ikke er krav om,

at undersøgelsen foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte. Der henvises til pkt. 3.2, hvor det bl.a. er anført, at rekommandationens artikel 54, stk. 5, må antages ikke at omfatte sundhedspersonale.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

4. Kundgørelse af visse regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner

4.1. Gældende ret

Efter lovtidendelovens § 2, stk. 2, indføres i Lovtidende alle ministerielle anordninger, under hvilket navn de end måtte udstedes (anordninger, bekendtgørelser, plakater, reglementer, regulativer, instrukser, vedtægter osv.), dog at det ved kongelig anordning kan bestemmes, at visse grupper af de heromhandlede udfærdigelser ikke indføres i Lovtidende, men at der i stedet forholdes i overensstemmelse med forskrifter, som meddeles af vedkommende minister.

Denne bemyndigelse er udnyttet ved anordning nr. 360 af 18. maj 2001 om, at visse regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner ikke indføres i Lovtidende. Efter anordningens § 1 indføres regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, som fastsættes af institutionens leder, ikke i Lovtidende. Oplysning om indholdet af reglerne kan i stedet fås ved henvendelse til vedkommende institution, og de indsatte i kriminalforsorgens institution skal have adgang til at låne eller gennemse et eksemplar af reglerne, jf. anordningens § 2.

Disse regler har karakter af en husorden for den enkelte institution eller afdeling. De består dels af lokale regler om afvikling af besøg udstedt af institutionens leder efter bemyndigelse i straf fuldbyrdelseslovens §§ 51-53, dels af lokale regler udstedt af institutionens leder efter bemyndigelse i bekendtgørelser, som er udstedt i medfør af straffuldbyrdelsesloven. Det kan eksempelvis være regler om afvikling af fællesskab i den enkelte institution, regler om ret til at medbringe egne genstande i institutionen og nærmere regler om gennemførelse af de indsattes mulighed for indflydelse på deres tilværelse i institutionen (talsmandsordninger). Endelig indeholder de såkaldte husordener regler udstedt efter den almindelige anstaltsordning samt information til de indsatte f.eks. om afholdelse af gudstjeneste, tidspunkter for afvikling af gårdture og fritidsaktiviteter mv.

4.2. Ændring af lovtidendeloven

Ved lov nr. 305 af 19. april 2006 om ændring af lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende (Lovtidende i elektronisk form) er der skabt adgang til, at Lovtidende etableres i elektronisk form, og at Lovtidende i elektronisk form kommer til at udgøre den autoritative kundgørelsesordning for forskrifter, der er omfattet af lovtidendelovens kundgørelsesordning.

Det indebærer, at retsvirkningerne af kundgørelsen af de pågældende retsfor skrifter vil knytte sig til den elektroniske kundgørelse. Loven bygger på forslagene i betænkning nr. 1464/2005 fra Udvalget om Elektronisk Lovtidende. Lovens ikrafttrædelsestidspunkt fastsættes af justitsministeren, og loven er endnu ikke trådt i kraft,

Ændringslovens § 1, nr. 2, indebærer, at lovtidendelovens § 2, stk. 2, 2. led, ophæves. Lovtidendelovens § 2, stk. 2, 2. led, indeholder som nævnt ovenfor hjemmel til, at det ved kongelig anordning kan bestemmes, at visse grupper af ministerielle bekendtgørelser (anordninger) ikke indføres i Lovtidende, men at der i stedet kundgøres i overensstemmelse med de forskrifter, som meddeles af vedkommende minister.

Baggrunden for ophævelsen af undtagelsesbestemmelsen i lovtidendelovens § 2, stk. 2, 2. led, er, at det ressourcemæssige hensyn til begrænsning af stoffet i Lovtidende, som må anses for at være bærende for undtagelsesbestemmelsen, ikke længere vil gøre sig gældende, når der indføres en elektronisk kundgørelsesordning.

Der kan imidlertid efter omstændighederne fortsat gøre sig særlige hensyn gældende, som betyder, at der for visse retsfor skrifter er behov for at fastsætte en anden kundgørelsesordning end den, der følger af lovtidendeloven. I overensstemmelse hermed har Justitsministeriet i bemærkningerne til det pågældende lovforslag tilkendegivet, at det må overvejes, om der for visse retsfor skrifter kan være særlige hensyn, der begrunder, at der fastsættes en alternativ kundgørelsesordning, og at det i så fald bør ske ved lovgivning på det enkelte område.

Der henvises til pkt. 3.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 106 i folketingsåret 2005-2006 om ændring af lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende (Lovtidende i elektronisk form).

4.3. Lovforslagets udformning

Efter Justitsministeriets opfattelse gør der sig særlige hensyn gældende, som betyder, at der for regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, som fastsættes af institutionens leder, også fremover bør være en mulighed for en anden kundgørelsesordning end den, der følger af lovtidendeloven. Det skyldes, at der efter omstændighederne kan være behov for en særlig hurtig kundgørelse, og at retsfor skrifterne vil være rettet mod en meget snæver gruppe af berørte personer.

På hver af kriminalforsorgens ca. 60 institutioner udsteder institutionens leder en såkaldt husorden gældende for hele institutionen eller enkelte afdelinger på institutionen. Husordenen indeholder lokal information til de indsatte samt bl.a. forskrifter for de indsatte begrundet i de lokale forhold i institutionen.

Det er af hensyn til ordens- og sikkerhedsmæssige forhold i den enkelte institution meget væsentligt, at institutionens leder øjeblikkeligt kan ændre de nævnte forskrifter og umiddelbart herefter lade disse træde i kraft uden at afvente en offentliggørelse i Lovtidende. Der kan f.eks. være behov for en akut ændring af reglerne for de indsatte adgang til fællesskab i en afdeling i institutionen, hvor der er opstået et sikkerhedsmæssigt problem – f.eks. på baggrund af en flugt via et fællesareal eller overfald på medindsatte.

De lokale regler er alene rettet mod de indsatte i den pågældende institution. Reglerne kan undertiden være rettet mod kun én afdeling i institutionen, og den berørte gruppe kan da være på blot 10-14 personer. Kundgørelsen af de pågældende regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner vil således være rettet mod en meget snæver gruppe.

På den anførte baggrund foreslås det, at reglerne om kundgørelse i anordning nr. 360 af 18. maj 2001 videreføres i straffuldbyrdsloven, således at det fortsat vil gælde, at regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, som udstedes af institutionens leder, ikke indføres i Lovtidende.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil

5. Videregivelse af oplysninger fra Det Centrale Dna-profilregister til EU-lande

5.1. Rammeafgørelse om forenkling af udvekslingen af oplysninger og efterretninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder

5.1.1. Baggrund og formål

På baggrund af bl.a. terrorangrebene i Madrid den 11. marts 2004 vedtog Det Europæiske Råd den 25. marts 2004 en erklæring om bekæmpelse af terrorisme. Ved denne erklæring blev Rådet bl.a. pålagt at undersøge, hvilke foranstaltninger der kunne træffes for at forenkle udvekslingen af oplysninger og efterretninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder.

I forlængelse heraf fremsatte Sverige den 4. juni 2004 et forslag til rammeafgørelse om forenkling af udvekslingen af oplysninger og efterretninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, navnlig med hensyn til alvorlige lovovertrædelser, herunder terrorhandlinger. Rådet (Retlige og Indre Anliggender) nåede den 1. og 2. december 2005 til politisk enighed om rammeafgørelsen, der er optaget som **bilag 1** til dette lovforslag.

Det fremgår af de ledsagende bemærkninger til forslaget til rammeafgørelsen, at de retshåndhævende myndigheders evne til at samarbejde om bekæmpelsen af kriminalitet og terrorisme i vid udstrækning er afhængig af, om de kan indhente og udveksle oplysninger og efterretninger i tide.

Praktiske erfaringer viser, at det alt for ofte er for besværligt, tager for lang tid eller i nogle tilfælde endog er umuligt at indhente relevante og nødvendige oplysninger eller efterretninger fra andre medlemsstater.

Hovedindholdet af rammeafgørelsen er en pligt for medlemsstaterne til at sikre, at der i national lovgivning ikke opstilles strengere betingelser for videregivelse af oplysninger og efterretninger til andre medlemsstaters retshåndhævende myndigheder, end hvad der nationalt gælder for videregivelse.

5.1.2. Pligt til videregivelse af eksisterende oplysninger og efterretninger

5.1.2.1. I medfør af *artikel 1, stk. 2, 1. pkt.*, jf. *artikel 2, litra d*, omfatter rammeafgørelsen alle slags oplysninger og data, som en retshåndhævende myndighed er i besiddelse af, eller som andre offentlige myndigheder eller private foretagender er i besiddelse af, og som de retshåndhævende myndigheder har adgang til, uden at der foretages tvangsindgreb.

Rammeafgørelsen pålægger ikke medlemsstaterne nogen pligt til at indsamle eller opbevare bestemte oplysninger eller efterretninger med det formål at videregive dem til de kompetente retshåndhævende myndigheder i andre medlemsstater, jf. *artikel 1, stk. 2, 2. pkt.*

Rammeafgørelsen pålægger endvidere ikke medlemsstaterne nogen pligt til at meddele oplysninger eller efterretninger, der skal anvendes som bevismateriale ved en judiciel myndighed, jf. *artikel 1, stk. 3*. Rammeafgørelsen giver ligeledes ikke medlemsstaterne ret til at anvende allerede udvekslede oplysninger eller efterretninger til dette formål. Hvis allerede udvekslede oplysninger ønskes anvendt som bevismateriale ved en judiciel myndighed, skal der derfor indhentes samtykke hertil fra den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat - om nødvendigt i henhold til den nationale lovgivning i den medlemsstat, der har videregivet oplysningerne eller efterretningerne via de eksisterende instrumenter om retligt samarbejde mellem medlemsstaterne. Et sådant samtykke er dog ikke nødvendigt, når den anmodede medlemsstat allerede på tidspunktet for fremsendelse af oplysningerne eller efterretningerne har givet sit samtykke til benyttelse af oplysningerne som bevismateriale.

Endelig pålægger rammeafgørelsen ikke den medlemsstat, der modtager en anmodning om oplysninger eller efterretninger, pligt til at fremskaffe eller tilvejebringe nogen form for oplysninger eller efterretninger ved anvendelse af tvangsindgreb defineret i henhold til den nationale lovgivning, jf. *artikel 1, stk. 4*. Medlemsstaterne skal dog – hvis den nationale lovgivning giver mulighed herfor – videregive oplysninger og efterretninger, selv om de tidligere er fremskaffet ved anvendelse af tvangsindgreb, jf. *artikel 1, stk. 4 a*.

5.1.2.2. I medfør af *artikel 4, stk. 1*, skal medlemsstaterne sikre, at de omfattede oplysninger og efterretninger kan meddeles til de kompetente retshåndhævende myndigheder i andre medlemsstater i overensstemmelse med rammeafgårelsen.

Sådanne oplysninger og efterretninger skal således videregives efter anmodning fra en kompetent retshåndhævende myndighed, som handler inden for rammer fastsat i den nationale lovgivning, og som foretager en kriminalefterforskning eller kriminalefterretningsoperation, jf. *artikel 4, stk. 2*.

”Kompetent retshåndhævende myndighed” defineres i artikel 2, litra a, som en national politi-myndighed, toldmyndighed eller anden myndighed, der i henhold til national lovgivning har beføjelse til at afsløre, forebygge og efterforske lovovertrædelser og kriminelle aktiviteter, udøve myndighed og foretage tvangsindgreb i forbindelse med sådanne aktiviteter. Myndigheder eller enheder, der specifikt tager sig af nationale sikkerhedsspørgsmål, er ikke omfattet af begrebet kompetent retshåndhævende myndighed.

”Kriminalefterforskning” defineres i artikel 2, litra b, som en ramme, inden for hvilken de kompetente retshåndhævende myndigheder eller judicielle myndigheder, herunder anklagemyndigheder, træffer foranstaltninger med henblik på at fastslå og identificere kendsgerninger, mistænkte og omstændigheder i forbindelse med én eller flere identificerede konkrete strafbare handlinger.

”Kriminalefterretningsoperation” defineres i artikel 2, litra c, som en ramme, der endnu ikke er nået til kriminalefterforskningsstadiet, og inden for hvilken en kompetent retshåndhævende myndighed i henhold til national lovgivning har beføjelse til at indsamle, behandle og analysere oplysninger om kriminalitet eller kriminelle aktiviteter med det formål at fastslå, om der er eller kan være begået konkrete strafbare handlinger.

Det uddybes i *artikel 4, stk. 3*, at medlemsstaterne skal sikre, at betingelserne for at meddele oplysninger og efterretninger til de andre medlemsstaters retshåndhævende myndigheder ikke må være strengere end de betingelser, der gælder nationalt for meddelelse af og anmodning om oplysninger og efterretninger. Medlemsstaterne må navnlig ikke kræve en retskendelse i forbindelse med deres kompetente retshåndhævende myndigheds udveksling af oplysninger eller efterretninger med en anden medlemsstats kompetente retshåndhævende myndighed, når den anmodede kompetente retshåndhævende myndighed i en rent national procedure har adgang til de pågældende oplysninger eller efterretninger uden retskendelse.

Når den anmodede kompetente retshåndhævende myndighed i henhold til den nationale lovgivning kun har adgang til de ønskede oplysninger og efterretninger efter tilladelse fra en judicial

myndighed, er den anmodede myndighed forpligtet til at anmode den kompetente judicielle myndighed om tilladelse til at få adgang til og at udveksle de ønskede oplysninger, jf. *artikel 4, stk. 4*. I givet fald skal den anmodede stats kompetente judicielle myndighed lægge samme regler til grund for sin afgørelse som i en rent national sag.

5.1.2.3. Artikel 4 a, 5 og 7 vedrører den mere praktiske gennemførelse af anmodning om og videregivelse af oplysninger og efterretninger i medfør af rammeafgørelsen.

5.1.2.4. Efter *artikel 8* har medlemsstaterne en pligt til på eget initiativ at udveksle oplysninger og efterretninger til retshåndhævende myndigheder i andre medlemsstater, hvis der er faktuelle grunde til at tro, at oplysningerne mv. vil kunne bidrage til afsløring, forebyggelse eller efterforskning af lovovertrædelser omfattet af positivlisten i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre. Denne pligt til uanmodet videregivelse er begrænset til det, der skønnes relevant og nødvendigt for at kunne afsløre, forebygge eller efterforske den pågældende lovovertrædelse eller kriminelle aktivitet.

5.1.2.5. Efter *artikel 11, stk. 1*, kan medlemsstaterne afvise at videregive oplysninger og efterretninger, hvis der er faktuelle grunde til at antage, at videregivelsen vil kunne skade vigtige nationale sikkerhedsinteresser, bringe en igangværende efterforskning eller efterretningsoperation i fare eller bringe enkeltpersoners sikkerhed i fare. Medlemsstaterne kan ligeledes afvise videregivelse, hvis videregivelse af oplysningerne vil stå i klart misforhold til eller være irrelevante for det angivne formål.

Artikel 11, stk. 2, fastsætter, at medlemsstaterne kan afvise at videregive oplysninger, der vedrører en lovovertrædelse med en strafferamme på under 1 års fængsel i henhold til den anmodede medlemsstats lovgivning.

5.1.3. Databeskyttelse og fortrolighed

Det følger af *artikel 9, stk. 2*, at anvendelse af oplysninger og efterretninger, der er blevet udvekslet direkte eller bilateralt, er underlagt de nationale bestemmelser om databeskyttelse i den modtagende medlemsstat. Oplysningerne skal således undergives de samme regler, som hvis oplysningerne var blevet indsamlet i den modtagende medlemsstat. Behandling af personoplysninger skal bl.a. ske i overensstemmelse med Europarådets konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger samt – for de medlemsstater der har ratificeret den - tillægsprotokollen hertil af 8. november 2001 om tilsynsmyndigheder og grænseoverskridende dataudveksling.

Efter *artikel 9, stk. 3*, må udvekslede oplysninger og efterretninger kun anvendes af de kompetente retshåndhævende myndigheder til de formål, hvortil de er blevet meddelt i overensstem-

melse med rammeafgørelsen, eller med henblik på forebyggelse af umiddelbare og alvorlige trusler mod den offentlige sikkerhed. Brug af oplysningerne til andre formål er kun tilladt med forudgående samtykke fra den medlemsstat, der har meddelt oplysningerne, og er underlagt den nationale lovgivning i den modtagende medlemsstat.

I medfør af *artikel 9, stk. 4*, kan medlemsstaterne i forbindelse med videregivelse som udgangspunkt pålægge betingelser med hensyn til anvendelsen af bestemte oplysninger og efterretninger samt rapportering om resultatet af den efterforskning mv., der har fundet sted.

Artikel 10 fastslår, at medlemsstaterne skal behandle alle oplysninger og efterretninger med den nødvendige fortrolighed. Med henblik herpå skal de kompetente retshåndhævende myndigheder i overensstemmelse med deres nationale lovgivning sikre, at alle videregivne oplysninger og efterretninger, der er klassificeret som fortrolige, behandles fortroligt.

5.2. *Gældende ret*

Dansk lovgivning indeholder ikke en udtrykkelig generel regulering af danske retshåndhævende myndigheders videregivelse af fortrolige oplysninger til andre EU-landes retshåndhævende myndigheder. Om videregivelse af fortrolige oplysninger kan finde sted vil derfor som udgangspunkt bero på de almindelige regler om tavshedspligt.

Det er i administrativ praksis almindeligt antaget, at regeringen inden for de rammer, der følger af grundloven, kan indgå overenskomst med fremmede stater, som bl.a. indebærer, at den danske stat i et vist omfang er forpligtet til at videregive visse fortrolige oplysninger til udenlandske myndigheder. I det omfang en sådan international aftale er indgået, vil videregivelse af fortrolige oplysninger til opfyldelse af den pågældende internationale forpligtelse ikke være uberettiget i relation til de almindelige regler om tavshedspligt. Det må endvidere antages, at danske myndigheder i et vist omfang er berettiget til – f.eks. som et led i mere uformelt samarbejde – at videregive fortrolige oplysninger til brug for andre landes myndigheder.

Det er næppe muligt generelt at angive, hvornår en sådan videregivelse må anses for berettiget. Ved den konkrete vurdering af videregivelsens berettigelse må der formentlig navnlig lægges vægt på formålet med videregivelsen, herunder om videregivelse er af betydning for, at den danske forvaltningsmyndighed kan varetage sine forvaltningsopgaver, eller til varetagelse af danske interesser i øvrigt. I den forbindelse vil det bl.a. indgå, om videregivelse sker som led i et gensidigt samarbejdsforhold og dermed i denne forstand også til varetagelse af danske interesser. Herudover må der lægges vægt på forholdene i modtagerlandet, herunder hvordan de fortrolige oplysninger i praksis må antages at blive anvendt i det pågældende land. Der må også lægges vægt på, hvilken karakter de pågældende oplysninger har, herunder risikoen for at oplysningerne eventuelt misbruges.

Ved vurderingen af, om fortrolige oplysninger kan videregives til udenlandske myndigheder, vil der endvidere kunne søges vejledning i bl.a. forvaltningslovens § 28 (om videregivelse af oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed) og – i det omfang der er tale om edb-behandlede personoplysninger – reglerne i persondatalovens kapitel 4 (særligt §§ 6-8).

På enkelte retsområder er der i lovgivningen fastsat bestemmelser, hvorved der udtrykkeligt tages stilling til danske retshåndhævende myndigheders videregivelse af oplysninger til udenlandske myndigheder. Det gælder således bl.a. for oplysninger i Det Centrale Dna-profilregister, der blev etableret den 1. juli 2000 ved lov nr. 434 af 31. maj 2000 om oprettelse af et centralt dna-profilregister, jf. Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, side 841 ff. Loven blev ændret ved lov nr. 369 af 24. maj 2005 om ændring af lov om oprettelse af et centralt dna-profilregister og retsplejeloven (Udvidelse af dna-profilregistrets persondel, indikationskrav ved legemsundersøgelse mv.), jf. Folketingstidende 2004-05, Tillæg A, side 176 ff. Ved lovændringen blev lovens titel ændret til lov om Det Centrale Dna-profilregister (Dna-profilregisterloven).

Efter lovens § 5, stk. 1, nr. 1, kan der videregives oplysninger fra Det Centrale Dna-profilregister til politiet, anklagemyndigheden og Justitsministeriet. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen bl.a., at denne adgang til videregivelse er påkrævet af hensyn til registerets anvendelse i overensstemmelse med formålet. Politiet må således have adgang til at anvende oplysninger fra registeret i forbindelse med efterforskningen af straffesager, og anklagemyndigheden må tilsvarende kunne anvende oplysninger fra registeret i forbindelse med den videre strafforfølgning. Videregivelse af oplysninger til Justitsministeriet vil kunne være relevant i forbindelse med behandling af eventuelle klagesager om registrering.

I medfør af lovens § 5, stk. 1, nr. 2, kan der videregives oplysninger fra Det Centrale Dna-profilregister til udenlandske domstole samt politi- og anklagemyndigheder til brug for offentlige straffesager, såfremt det i det enkelte tilfælde findes ubetænkeligt. Af bemærkningerne til denne bestemmelse fremgår det, at der ved den konkrete vurdering af, om videregivelse vil være berettiget, skal tages hensyn til formålet med videregivelsen, herunder om den sker som led i et gensidigt samarbejdsforhold og således sker som led i en generel varetagelse af danske interesser. Herudover skal der tages hensyn til forholdene i modtagerlandet, herunder hvorledes oplysningerne må antages at blive anvendt i det pågældende land.

Der henvises til Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, side 3061, og side 93 i rapport om etablering af et DNA-profilregister afgivet i 1996 af en arbejdsgruppe nedsat af Justitsministeriet.

I overensstemmelse med § 5, stk. 1, nr. 2, har Rigspolitechefen, Politiafdelingen, Kriminalteknisk Afdeling, i en række konkrete sager videregivet oplysninger fra Det Centrale Dna-profilregister til udenlandske retshåndhævende myndigheder.

5.3. Lovforslagets udformning

Justitsministeriet finder, at den omhandlede EU-rammeafgørelse som udgangspunkt ikke kræver lovændringer. Det bemærkes herved, at rammeafgørelsen ikke pålægger medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder en ubetinget pligt til at videregive bestemte kategorier af oplysninger, men derimod alene indeholder en forpligtelse til, at der i national lovgivning ikke opstilles strengere betingelser for videregivelse af oplysninger til andre medlemsstaters retshåndhævende myndigheder, end hvad der nationalt gælder for videregivelse. Videregivelse af oplysninger fra danske retshåndhævende myndigheder vil derfor fortsat kunne og skulle ske i overensstemmelse med de danske regler om tavshedspligt og videregivelse, herunder persondatalovens videregivelsesregler, og det vil således fortsat bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, om der kan ske videregivelse af oplysninger til brug for efterforskning mv. i andre medlemsstater.

Hertil kommer, at der efter rammeafgørelsen er tale om videregivelse af oplysninger til andre medlemsstaters retshåndhævende myndigheder med henblik på afsløring, forebyggelse eller efterforskning af lovovertrædelser eller kriminelle aktiviteter, og at udvekslede oplysninger som udgangspunkt kun må anvendes til brug for den kriminalefterforskning eller den kriminalefterretningsoperation, til hvilken de er udvekslet, eller til forebyggelse af umiddelbare og alvorlige trusler mod den offentlige sikkerhed. Anvendelsen af oplysningerne til ethvert andet formål forudsætter således et udtrykkeligt forudgående samtykke fra den myndighed, der har meddelt informationerne, og der er desuden en generel adgang til at fastsætte særlige betingelser med hensyn til anvendelsen af bestemte oplysninger og efterretninger, i det omfang det skønnes nødvendigt.

Som nævnt indeholder rammeafgørelsen en forpligtelse til, at der i national lovgivning ikke opstilles strengere betingelser for videregivelse af oplysninger til andre medlemsstaters retshåndhævende myndigheder, end hvad der nationalt gælder for videregivelse. Det kan på den baggrund efter Justitsministeriets opfattelse give anledning til tvivl, om det inden for rammeafgørelsens anvendelsesområde er muligt at opretholde den særlige bestemmelse i § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Det Centrale Dna-profil-register, hvorefter der til brug for identifikation af personer kan videregives oplysninger fra registeret til udenlandske domstole, politi- og anklagemyndigheder, såfremt det findes ubetænkeligt. En tilsvarende bestemmelse gælder ikke for videregivelse til danske myndigheder, og det kan derfor anføres, at der med den særlige bestemmelse om videregivelse til udenlandske myndigheder kan synes at være en snævrere adgang til at videregive oplysninger til bl.a. politimyndigheder i andre EU-lande.

På den baggrund foreslås det, at der i Dna-profilregisterlovens § 5, stk. 1, om videregivelse af oplysninger fra registeret indsættes et nyt nummer, hvorefter der kan videregives oplysninger fra registeret til den kompetente retshåndhævende myndighed i en medlemsstat i Den Europæiske Union til brug for en kriminalefterforskning eller kriminalefterretningsoperation. Forslaget skal sikre, at videregivelse fra registeret til de pågældende myndigheder i andre medlemsstater kan ske i samme omfang, som hvis der er tale om videregivelse til dansk politi og anklagemyndighed mv., jf. herved lovens § 5, stk. 1, nr. 1.

Som nævnt ovenfor forudsætter videregivelse af oplysninger fra registeret til dansk politi og anklagemyndighed, at videregivelsen i det enkelte tilfælde vil være i overensstemmelse med bl.a. persondatalovens videregivelsesregister. Det vil derfor ligeledes bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, om der efter den foreslåede bestemmelse kan ske videregivelse af oplysninger til brug for efterforskning mv. i en anden medlemsstat.

Det forudsættes, at en anmodning fra en anden medlemsstat kan afvises i det omfang, som følger af rammeafgørelsens artikel 11, dvs. hvis der er faktuelle grunde til at antage, at videregivelsen vil kunne skade vigtige nationale sikkerhedsinteresser, bringe en igangværende efterforskning eller efterretningsoperation i fare, bringe enkeltpersoners sikkerhed i fare, eller hvis videregivelse af de ønskede oplysninger vil stå i klart misforhold til eller være irrelevante for det angivne formål. Det forudsættes endvidere, at en anmodning om videregivelse kan afvises, hvis oplysningerne vedrører en lovovertrædelse med en strafferamme på under 1 års fængsel, jf. rammeafgørelsens artikel 11, stk. 2.

I forbindelse med videregivelse efter den foreslåede nye bestemmelse vil der - i overensstemmelse med artikel 9, stk. 4, i rammeafgørelsen, jf. pkt. 5.1.3. - efter en konkret vurdering kunne pålægges betingelser med hensyn til anvendelsen af de videregivne oplysninger fra registeret.

6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Som led i aftalen om udmøntning af satspuljen for 2006 på narkotikaområdet er der afsat midler til styrkelse af behandlingsindsatsen over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner med henblik på indførelse af en behandlingsgaranti.

Lovforslaget skønnes ikke i øvrigt at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

Lovforslagets § 2 tilpasser Dna-profilregisterloven til de forenklede regler om videregivelse af oplysninger, der følger af Rådets rammeafgørelse om forenkling af udvekslingen af oplysninger og efterretninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder.

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslagets § 2 tilpasser Dna-profilregisterloven til de forenklede regler om videregivelse af oplysninger, der følger af Rådets rammeafgørelse om forenkling af udvekslingen af oplysninger og efterretninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder.	

7. Høring

Lovforslaget har forud for fremsættelsen været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, præsidenterne for Københavns Byret og for retterne i Odense, Århus, Aalborg og Roskilde, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politiforbundet i Danmark, Dansk Fængselsforbund, Kriminalforsorgsforeningen, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer, Dansk Socialrådgiver Forening, Landsforeningen af beskikkede advokater, Advokatrådet, Institut for Menneskerettigheder, Kriminal-

politisk Forening (KRIM), Dansk Retspolitisk Forening, samtlige tjenestesteder under kriminalforsorgen, Datatilsynet, Retsmedicinsk Institut ved Københavns Universitet, Retslægerådet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Socialministeriet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til § 1, nr. 1

Det foreslås præciseret, at der i straffuldbyrdslovens § 18, stk. 3, 1. pkt., og stk. 4, 2. pkt., henvises til lovens § 106, stk. 1. Der er tale om en konsekvensændring som følge af lov nr. 367 af 24. maj 2005, der tilføjede stk. 2 til lovens § 106.

Til § 1, nr. 2

Det foreslås, at en indsat skal have ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre vedkommende forventes løsladt inden for 3 måneder, jf. *stk. 1*.

Det er forudsat, at behandlingen vil skulle ske i overensstemmelse med den behandling, som amtskommunerne (fra 1. januar 2007 kommunerne) er pålagt at tilbyde i medfør af lov om social service § 85. Det vil sige, at behandlingen forudsætter en socialpædagogisk eller psykologisk funderet indsats i et forløb, der beror på motivation og frivillighed. Den socialpædagogiske behandling, der ofte vil foregå parallelt med eller i forlængelse af en lægelig behandling, f.eks. psykiatrisk eller medicinsk, vil afhængig af de nærmere forhold kunne have store variationer og forskellige grader af intensitet. Tilbud om rådgivning eller enkeltstående samtaler kan ikke opfattes som social behandling.

Det foreslås endvidere, at behandling mod stofmisbrug skal iværksættes senest 14 dage efter, at den indsatte har fremsat begæring herom over for kriminalforsorgen, jf. *stk. 2*. Det forudsættes dog, at fristen på 14 dage i særlige tilfælde kan overskrides. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor der til brug for en vurdering af den indsatte's egnethed og motivation skal indhentes oplysninger om tidligere behandlinger og hospitalsindlæggelser. Endvidere forudsættes det, at der kan ses bort fra fristen på 14 dage, hvis det er den indsatte's egne forhold, herunder udeblivelse fra aftalte samtaler mv., der giver anledning til, at behandlingen ikke iværksættes.

Kriminalforsorgen bestemmer, hvilket behandlingstilbud den indsatte skal visiteres til. Den indsatte har således ikke mulighed for frit at vælge mellem fængslernes behandlingsafdelinger eller behandlingstilbud uden for kriminalforsorgen. Det forudsættes i den forbindelse, at behandlingstilbudene i kriminalforsorgens institutioner forbeholdes de indsatte, der ikke kan visiteres til misbrugsbehandling på en institution uden for kriminalforsorgen i medfør af straffuldbyrdslovens § 78.

Klage over afslag på behandling mod stofmisbrug kan påklages i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 111.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.

Til § 1, nr. 3

§ 60, stk. 5, 1. pkt., foreslås ændret, således at undersøgelser af den indsatte person, som indebærer afklædning, kun må foretages eller overværes af personer af samme køn som den indsatte. Forslaget indebærer, at den hidtil gældende adgang til undtagelsesvis at lade sådanne undersøgelser foretage eller overvære af personer af andet køn end den indsatte ophæves. Ændringen berører ikke undersøgelser, der foretages eller overværes af sundhedspersonale, jf. § 60, stk. 5, 2. pkt.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 1.

Til § 1, nr. 4

Det foreslås, at regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, som fastsættes af institutionens leder, ikke skal indføres i Lovtidende, *jf. stk. 1*.

Disse regler har karakter af en husorden for den enkelte institution eller afdeling. De består dels af lokale regler om afvikling af besøg udstedt af institutionens leder efter bemyndigelse i straffuldbyrdelseslovens §§ 51-53, dels af lokale regler udstedt af institutionens leder efter bemyndigelse i bekendtgørelser, som er udstedt i medfør af straffuldbyrdelsesloven. Det kan eksempelvis være regler om afvikling af fællesskab i den enkelte institution, regler om adgangen til at medbringe egne genstande i institutionen og nærmere regler om gennemførelse af de indsatte mulighed for indflydelse på deres tilværelse i institutionen (talsmandsordninger). Endelig indeholder de såkaldte husordener regler udstedt efter den almindelige anstaltsordning samt information til de indsatte f.eks. om afholdelse af gudstjeneste, tidspunkter for afvikling af gårdture og fritidsaktiviteter mv.

Oplysning om indholdet af reglerne kan i stedet fås ved henvendelse til vedkommende institution, og indsatte i kriminalforsorgens institutioner skal have adgang til at låne eller gennemse et eksemplar af reglerne, *jf. stk. 2*.

Forslaget indebærer, at reglerne om kundgørelse i anordning nr. 360 af 18. maj 2001 om, at visse regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner ikke indføres i Lovtidende, videreføres i straffuldbyrdelsesloven.

Der henvises til pkt. 4 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at der i Dna-profilregisterlovens § 5, stk. 1, om videregivelse af oplysninger fra Det Centrale Dna-register, indsættes et nyt nr. 2, hvorefter der kan videregives oplysninger fra registeret til den kompetente retshåndhævende myndighed i en medlemsstat i Den Europæiske Union til brug for kriminalefterforskning eller en kriminalefterretningsoperation.

Forslaget gennemfører EU-rammeafgårelsen om forenkling af udvekslingen af oplysninger og efterretninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, navnlig med hensyn til alvorlige lovovertrædelser, herunder terrorhandlinger. Efter denne rammeafgårelse har medlemsstaterne pligt til at sikre, at der i national lovgivning ikke opstilles strengere betingelser for videregivelse af oplysninger til andre medlemsstaters retshåndhævende myndigheder, end hvad der nationalt gælder for videregivelse.

Det forudsættes, at udtrykkene retshåndhævende myndighed, kriminalefterforskning samt kriminalefterretningsoperation forstås i overensstemmelse med definitionerne i artikel 2, litra a-c, i rammeafgårelsen, jf. pkt. 5.1.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Der henvises til pkt. 5 i de almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås, at lovforslagets § 1, nr. 1-3, træder i kraft den 1. januar 2007, *jf. stk. 1.*

Det foreslås endvidere, at justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af lovforslagets § 1, nr. 4, *jf. stk. 2*, således at straffuldbyrdslovens § 123 a om den særlige kundgørelsesordning for regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner kan sættes i kraft samtidig med, at lov nr. 305 af 19. april 2006 om ændring af lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende (Lovtidende i elektronisk form) træder i kraft.

Lovforslagets § 2 (Dna-profilregisterlovens § 5, stk. 1, nr. 2) foreslås at træde i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende, *jf. stk. 3.*

Til § 4

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

§ 1 kan dog sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, og § 2 kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland ved kongelig anordning.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

§ 18

Stk. 3. Ved beregning af straffetiden foretages desuden fradrag, når den indsatte uforskyldt har været anbragt i forhørs-celle, strafc-celle eller sikrings-celle eller udelukket fra fællesskab, jf. § 106, nr. 2 og 3. Fradrag foretages med et antal dage svarende til 50 pct. af det antal påbegyndte døgn indgrebet har varet, og oprundet til nærmeste hele antal dage.

Stk. 4. I det omfang der foretages fradrag efter stk. 2, ydes der ikke erstatning for frihedsberøvelsen efter retsplejelovens kapitel 93 a. I det omfang der foretages fradrag efter stk. 3, ydes der endvidere ikke erstatning for indgreb efter § 106, nr. 2 og 3.

Lovforslaget

§ 1

I straffuldbyrdelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 207 af 18. marts 2005, som senest ændret ved § 7 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 18, stk. 3, 1. pkt. og stk. 4, 2. pkt. indsættes efter ” § 106”: ”stk. 1,”

2. Efter § 45 indsættes:

”Behandling

§ 45 a. En indsat har ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre vedkommende forventes løsladt inden for 3 måneder.

Stk. 2. Behandling mod stofmisbrug skal så

§ 60

...

Stk. 5. Undersøgelse, der indebærer afklædning, må kun undtagelsesvis foretages og overværes af personer af andet køn end den indsatte. Dette gælder dog ikke for sundhedspersonale.

vidt muligt iværksættes senest 14 dage efter, at den indsatte har fremsat begæring herom overfor kriminalforsorgen.”

3. § 60, stk. 5, 1. pkt., affattes således:

”Undersøgelse, der indebærer afklædning, må kun foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte.”

4. Efter § 123 indsættes:

”Kapitel 22 a
Kundgørelse

§ 123 a. Regler for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, som fastsættes af institutionens leder, indføres ikke i Lovtidende.

Stk. 2. Oplysning om indholdet af reglerne fås ved henvendelse til vedkommende institution. Indsatte i kriminalforsorgens institutioner skal have adgang til at låne eller gennemse et eksemplar af reglerne.”

§ 2

I lov nr. 434 af 31. maj 2000 om Det Centrale Dna-profil-register, som ændret ved lov nr. 369 af 24. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 5, stk. 1, nr. 1, indsættes efter nr. 1 som nyt nr.:

”2) den kompetente retshåndhævende myndighed i en medlemsstat i Den Europæiske Union til brug for en kriminalefterforskning

eller kriminalefterretningsoperation, ”

Nr. 2-4 bliver herefter nr. 3-5.